

นิทานพื้นบ้านเรื่องสังข์ทองกับสังคมไทย

นางเห็นรูปสุวรรณอยู่ชั้นใน
ใครใครไม่เห็นรูปทรง

รูปเงาสวมไว้ให้คนหลง
พระเป็นทองทั้งองค์ร่ำเมา

พระสังข์หรือเจ้าเงาะเกิดมาในร่างของหอยสังข์ซึ่งผิดจากคนธรรมดา เป็นเหตุให้ถูกเนรเทศออกจากเมือง พระสังข์ออกจากหอยสังข์ช่วยแม่ทำงาน นางจับได้จึงทุบเปลือกหอยแตก ต่อมาพระสังข์ถูกจับไปถ่วงน้ำแต่พญานาคช่วยไว้และให้นางยักษ์พันธุรัตนำไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม

เมื่อพระสังข์ทราบว่านางพันธุรัตเป็นยักษ์จึงหนีออกจากเมือง โดยซุกตัวในบ่อทอง สวมรูปเงาะถือไม้เท้าวิเศษ สวมเกือกแก้ว เหาะหนีไปเพื่อตามหาแม่แท้ ๆ

นางพันธุรัตตามพระสังข์ให้กลับไปอยู่ด้วยแต่ไม่สำเร็จ นางเสียใจมาก ก่อนสิ้นใจนางได้สอนมนต์เรียกเนื้อเรียกปลาแก่พระสังข์ พระสังข์เดินทางไปถึงเมืองท้าวสามนต์ ซึ่งกำลังจัดพิธีเสวยพวงมาลัยเลือกคู่ให้พระธิดาทั้งเจ็ด

นางรจนาพระธิดาองค์สุดท้ายต้องเลือกพระสังข์ในรูปเงาะจึงถูกขับไล่ไปอยู่กระท่อมปลายนาและถูกกลั่นแกล้งต่าง ๆ พระอินทร์ส่งสารนางรจนาจึงลงมาทำดีคลีเอาบ้านเมือง พระสังข์ถอดรูปเงาะดีคลีกับพระอินทร์จนได้รับชัยชนะ ท้าวสามนต์จึงยอมรับพระสังข์และยกบ้านเมืองให้ ต่อมาพระบิดาและพระมารดาของพระสังข์ออกตามหาจึงได้พบกัน

เกิดการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในเรื่องเข้าสู่สถานที่จริง

ทำให้เกิดศิลปะแขนงต่าง ๆ (จิตรกรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม)

ทำให้เกิดเพลงพื้นบ้าน

ทำให้เกิดการละเล่น

ทำให้เกิดปริศนาคำทาย

ทำให้เกิดสำนวนไทย

